

Adviezen Burgerberaad Klimaat Zwolle inclusief bijlage

Versie 28 mei 2024

Inhoud

Deel A: de adviezen	4
Inleiding	4
Leeswijzer	4
Thema 1. Energie-armoede, hoge kosten voor energie en het verduurzamen van woningen .	4
Advies 1.1.1: Wij adviseren de gemeente Zwolle om inwoners die vanwege hun financiële draagkracht (nog) niet in de gelegenheid zijn geweest tot realisatie van verduurzaming van de woning een pakket op maat beschikbaar te stellen.	4
Advies 1.1.2: Wij adviseren de gemeente Zwolle om inwoners die niet de financiële mogelijkheden hebben tot realisatie van verduurzaming van de woning een tegemoetkoming te geven.	4
Advies 1.2: Wij adviseren maatregelen te nemen voor een eerlijke en klimaatneutrale transitie in Zwolle die aansluiten bij diverse doelgroepen, waarbij financiële stimulansen, communicatie en actieve betrokkenheid centraal staan.	5
Advies 1.3: Wij adviseren om collectief te investeren in de wijken waar de energiearmoede het hoogst is.	5
Advies 1.4: Wij adviseren de gemeente om stevig in te zetten op een voorlichtingscampagne om de mogelijkheden voor verduurzaming van woningen onder de aandacht te brengen.	6
Advies 1.5: Wij adviseren de gemeente om volop in te zetten op collectief financieren om de individuele lasten te verminderen en/of eerlijk te verdelen.	6
Advies 1.6: Wij adviseren dat voor particuliere verhuurders energielabel C in de woning als minimum uiterlijk 2030 wordt verplicht en dat voor 2030 een nieuwe doelstelling voor de periode 2030-2040 wordt bepaald.	7
Thema 2. Inwonersinitiatieven en het betrekken van inwoners en bedrijven	8
Advies 2.1: Wij adviseren dat voor ieder raadsbesluit in de gemeente Zwolle wordt overwogen wat de impact is op het klimaatbeleid van de gemeente zelf.	8
Advies 2.2: Wij adviseren een informatiedag te blijven organiseren over duurzaamheidsinitiatieven.	8
Advies 2.3: Wij adviseren inwoners en bedrijven te stimuleren lid te worden van verenigingen die momenteel binnen Zwolle duurzame energie opwekken, zoals bijvoorbeeld Blauwvinger Energie.	9
Advies 2.4: wij adviseren, naast een wijkgerichte aanpak ook een gerichte aanpak per doelgroep.	9
Advies 2.6: Wij adviseren om alle inwoners, bedrijven en wijkteams actiever te informeren over klimaatneutrale initiatieven.	10
Thema 3. Biodiversiteit, bodem, water en natuur	11
Advies 3.1: Wij adviseren om natuur/biodiversiteit meer ruimte te geven in het straatbeeld ..	11

Advies 3.2: Wij adviseren meer aandacht te geven aan biodiversiteit en natuur, en de bewoners daarbij te betrekken.....	11
Advies 3.3: Wij adviseren om lokaal en circulair boeren te stimuleren, en om burgers meer te betrekken bij de voedselketen.....	12
Thema 4. Circulaire economie – consumentengedrag	13
Advies 4.1.1: Wij adviseren de gemeente om duurzame winkels en initiatieven actief te stimuleren	13
Advies 4.1.2: Wij adviseren de gemeente om consuminder-gedrag actief te bevorderen.	13
Advies 4.2: Wij adviseren inwoners van Zwolle beter te informeren over de mogelijkheden van afvalscheiding, hergebruik en reparatie.....	14
Thema 5. Circulaire economie – gemeente, bedrijven en maatschappelijke organisaties ..	16
Advies 5.1.1: Wij adviseren de mogelijkheden te verruimen voor bedrijven om afval en grondstoffen uit te wisselen.....	16
Advies 5.1.2: Wij adviseren de gemeente om bedrijven en organisaties te (laten) beoordelen op circulair gedrag, best practices onder de aandacht te brengen en deze te belonen	16
Advies 5.2.1: Wij adviseren dat er duidelijke voorwaarden en eisen worden gesteld aan nieuw te bouwen of te verbouwen / renoveren panden, zodat deze circulair en duurzaam worden gebouwd. Dit geldt zowel voor het bouwproces als het pand.	17
Advies 5.3.2b: Wij adviseren de Gemeente om waterbesparende maatregelen in nieuwbouw verplicht te stellen.....	17
Thema 6. Duurzame mobiliteit	19
Advies 6.1: Wij adviseren om het OV te verbeteren en zo goed mogelijk op alle wijken aan te laten sluiten zodat er zo min mogelijk auto's in de binnenstad hoeven te komen.	19
Advies 6.2: Wij adviseren het fietsgebruik in HEEL Zwolle te stimuleren binnen alle lagen van de bevolking.....	19
Thema 7. Elektriciteitsnetwerk en de opslag van energie.....	21
Advies 7.1: Wij adviseren dat de gemeente inzet op onderzoek naar lokale en kleinschalige mogelijkheden voor opslag en uitwisseling van energie.	21
Advies 7.2.1: Wij adviseren het slimmer gebruiken van openbare verlichting	22
Advies 7.2.2: Wij adviseren regelgeving om slimmer gebruik van energie en verlichting door horeca en retail te stimuleren. Denk aan: heaters, lichtreclame, airco, heteluchtgordijnen, etc.....	22
Thema 8. Wenselijkheid doel om in Zwolle in 2040 klimaatneutraal te zijn	23
Advies 8.1: Wij adviseren de gemeente Zwolle om zoveel mogelijk duurzame energie op te wekken.	23
Advies 8.2.2: Wij adviseren de gemeente Zwolle om de 2040 doelstelling vast te houden en ambitie te tonen, mits de gemeente verzekert dat dit niet ten koste gaat van het welzijn van de inwoners.....	24
Thema 9. Verduurzaming bedrijven en bedrijventerreinen	26

Advies 9.1: Wij adviseren dat de gemeente zorgt voor collectiviteit op bedrijventerreinen voor de afstemming van de energievraag en aanbod.....	26
Thema 11. Grootschalige opwek (zonnevelden en/of windmolens).....	27
Advies 11.1 Wij adviseren om te zorgen voor de landschappelijke inpassing van windturbines en zonneparken.	27
Advies 11.2: Wij adviseren te zorgen voor transparante communicatie bij plaatsing van zonnevelden en/of windmolens.	27
Bijlage 1 Niet aangenomen adviezen inclusief stemverhouding.....	29
Advies 2.5: wij adviseren de gemeente elk half jaar huishoudens te informeren over de impact van de raadsbesluiten en de impact daarvan op het klimaat.....	29
Advies 6.3: Wij adviseren om vanuit de gemeente, initiatief te nemen om deelauto's in de straat/buurt te organiseren.	29
Advies 6.4: Wij adviseren om privébezit van gemotoriseerde voertuigen te ontmoedigen.	29
Advies 8.2.1: Wij adviseren de gemeente Zwolle meer tijd te nemen en om de landelijke richtlijnen te volgen m.b.t. het klimaatneutraal worden zolang deze tot klimaatneutraliteit leiden in 2050.	30
Advies 8.2.1A: Wij adviseren de gemeente Zwolle om niet klimaatneutraal te worden, omdat het onduidelijk is wat hiermee bedoeld wordt.	30
Advies 10.1: Wij adviseren de gemeente mensen meer te verleiden tot het eten van producten met een lagere milieubelasting.	30
Deel B Procesbeschrijving	32
Inleiding.....	32
Vraag aan het burgerberaad.....	32
Uitgangspunten en gecreëerde randvoorwaarden	32
Totstandkoming en samenstelling burgerforum	32
Verdeling achtergrond kenmerken	32
Deelnemersverloop	32
Aanpak en opzet burgerforum	32
Opzet bijeenkomsten	32
Overzicht van beschikbare informatie en deskundigen	32
Online omgeving	32
Beschikbare deskundigen.....	32

Deel A: de adviezen

Inleiding

Hier volgt een inleiding bij de adviezen

Leeswijzer

Hier volgt een leeswijzer bij de adviezen en de rest van het rapport.

Thema 1. Energie-armoede, hoge kosten voor energie en het verduurzamen van woningen

Advies 1.1.1: Wij adviseren de gemeente Zwolle om inwoners die vanwege hun financiële draagkracht (nog) niet in de gelegenheid zijn geweest tot realisatie van verduurzaming van de woning een pakket op maat beschikbaar te stellen.

Hoe willen we dat bereiken?

- Dit pakket kan bestaan uit diverse isolatiematerialen en ook potentieel zonnepanelen en warmtepomp om de woning te verduurzamen.
- Geen geld maar materiaal en arbeid.
- Naast dit pakket ook de bewoners actief bewust maken van het energiegebruik, bijvoorbeeld home- assistent kosteloos te verstrekken.
- De gemeente is naast opdrachtgever ook hoofduitvoerder en koopt in.
- Periodiek informatieavonden per wijk organiseren waarbij ook de sociale wijkteams betrokken worden (expertise en scholing)
- Inzet van arbeid (afstudeer- en stageplaatsen).

Dit vinden we eerlijk omdat het voldoet aan het collectief belang en het gelijkheidsbeginsel.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Het advies zelf past in de bestaande visie zoals de gemeente die heeft vastgesteld, in de besluiten over Warm Thuis en de uitgangspunten van de isolatieaanpak.
De uitwerking past niet in de bestaande uitvoering, en hiervoor moet dan ook nieuw beleid worden gemaakt.

Advies 1.1.2: Wij adviseren de gemeente Zwolle om inwoners die niet de financiële mogelijkheden hebben tot realisatie van verduurzaming van de woning een tegemoetkoming te geven.

Hoe willen we dat bereiken?

- Inzichtelijk maken wie in aanmerking komt voor compensatie voor tegemoetkoming.
- Per situatie bekijken voor maatwerk leveren qua oplossingen.
- Kennis materialen/ educatie van bewustwording van energiegebruik uitreiken.

Waarom vinden we dit eerlijk?

Dit vinden we eerlijk omdat dat iedereen tegen acceptabele kosten kan beschikken over benodigde energie

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Dit past in de bestaande visie zoals de gemeente die heeft vastgesteld zoals in de besluiten over Warm Thuis en de Uitgangspunten Isolatieaanpak. De beschrijving van de uitvoering is multi-interpretabel en past deels in de huidige uitvoering. We werken als gemeente intensief samen met de wijk en buurtinitiatieven, die maatwerk bieden. Dat doen de gemeente niet zelf.

Advies 1.2: Wij adviseren maatregelen te nemen voor een eerlijke en klimaatneutrale transitie in Zwolle die aansluiten bij diverse doelgroepen, waarbij financiële stimulansen, communicatie en actieve betrokkenheid centraal staan.

Hoe willen we dat bereiken?

- Collectieve investeringen doen en gebruikslasten individueel maken.
- Zet in op financiële steun voor energiebesparende maatregelen.
- Het optimaal inzetten van sociale netwerkpartners.

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Iedereen moet meegenomen worden in de energietransitie.
- De overheid moet daar waar nodig ondersteuning bieden middels maatwerk.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Dit past binnen het huidige beleid, en wordt ook ondersteund door bestaande wetten en de toekomstige WGIW (Wet Gemeentelijke Instrumenten Warmtetransitie). In Zwolle werken we aan een collectief / publiek warmtebedrijf en warmtenet om lasten laag te kunnen houden en zetten we in op lokaal eigendom.

Advies 1.3: Wij adviseren om collectief te investeren in de wijken waar de energiearmoede het hoogst is.

Hoe willen we dat bereiken?

- Renteloze leningen in goederen.
- Via wijkgebouw/buurthuis een markt met energiezuinige materialen aanbieden (tochtafsluiter, led lampen).
- Via kanalen als sociaal wijkteams dit kenbaar maken.
- Promotiefilmpjes via social media.

Dit vinden we eerlijk omdat dit stimuleert om de lage inkomens te helpen om hun kosten te verlagen.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Het advies om collectief te investeren in de armste wijken past in het huidige beleid.

Voor wat betreft de geschetste uitvoering:

- Energiezuinige materialen worden via Warm thuis beschikbaar gesteld.
- Voor renteloze leningen in goederen heeft de afdeling Inkomensondersteuning onder voorwaarden mogelijkheden.
- Delen via wijkteam en sociale kanalen past in huidige werkwijze

Advies 1.4: Wij adviseren de gemeente om stevig in te zetten op een voorlichtingscampagne om de mogelijkheden voor verduurzaming van woningen onder de aandacht te brengen.

Hoe willen we dat bereiken?

Inzet van een heel diverse mix van communicatiemiddelen, zoals:

- Stuur per woonadres een brief met de voorlichtingscampagne.
- Geef aan bij welke website men informatie kan krijgen.
- Voorlichting geven in buurtcentra, winkelcentra, QR code voor brief in andere talen, marktkraam.
- Flyeren per wijk
- Gebruik van billboards
- Zorg, dat energiecoaches gratis zijn en dat dat ook bekend is/wordt.
- Maak meer hulp mogelijk, bv. via een buddy-systeem (b.v. via Sociaal wijkteam).
- Ondersteun de wijkorganisaties op gebied van duurzaamheid.
- Maak duidelijk, welke manieren er zijn om hulp te krijgen
- Sociale wijkteams kunnen hier ook een rol in spelen

Met aandacht voor diverse type woningen en bouwjaren.

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Iedereen er baat bij heeft, net als het klimaat.
- Zodat alle inwoners van Zwolle de gelegenheid krijgen hun huis te verduurzamen, ook de groep met een laag inkomen.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Het advies past in het huidige beleid

Voor wat betreft de uitvoering:

- Alle genoemde mogelijkheden worden op dit moment ook uitgevoerd (campagnematig).
- Meertaligheid
- Verdient meer aandacht
- Alles wat wordt genoemd kan meer, maar kost meer geld

Advies 1.5: Wij adviseren de gemeente om volop in te zetten op collectief financieren om de individuele lasten te verminderen en/of eerlijk te verdelen.

Hoe willen we dat bereiken?

- Inkoop van goederen (zoals zonnepanelen) door gemeente en deze beschikbaar te stellen op basis van een renteloze lening.
- Gemeente zorgt voor 1 aanspreekpunt voor subsidies en regelingen rond verduurzaming van woningen.
- Gemeente gaat actief de samenwerking aan met bedrijven om het verduurzamen van woningen voor inwoners goedkoper en makkelijker te maken.
- Gemeente zet zich in om meer geld te ontvangen van het Rijk voor dit soort initiatieven.
- Voor verduurzamingsmaatregelen een renteloze lening vanuit de gemeente aan te bieden.

Waarom vinden we dit eerlijk?

- Dit vinden we eerlijk omdat de individuele lasten voor inwoners lager en/of haalbaarder worden.
- Dit vinden we belangrijk zodat het toegankelijker wordt voor veel inwoners.
- Hoe meer mensen er meedoen hoe haalbaarder het wordt.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Het advies pas niet in ons beleid. Inwoners en bedrijven zijn zelf eigenaar van hun woning of bedrijfsgebouw. We stimuleren het gebruik van landelijke subsidies door middel van het Duurzaam Bouw loket en de lokale wijk en buurtinitiatieven. Zij ondersteunen ook individuele vragen van inwoners richting bedrijfsleven.

Eerdere pogingen om een collectief aanbod vanuit het bedrijfsleven (isolatiebedrijven) voor een collectieve vraag zijn mislukt. Er kwam geen collectieve vraag. Voor de financiering van zonnepanelen heeft het rijk prima instrumenten.

Advies 1.6: Wij adviseren dat voor particuliere verhuurders energielabel C in de woning als minimum uiterlijk 2030 wordt verplicht en dat voor 2030 een nieuwe doelstelling voor de periode 2030-2040 wordt bepaald.

Hoe willen we dat bereiken?

- Particuliere verhuurders krijgen te maken met gemeentelijke sanctie als energielabel onvoldoende is uiterlijk 2030.
- Blijvende communicatie vanuit de gemeente naar alle particuliere huurders.

Dit vinden we eerlijk omdat je iedereen in staat stelt om aan het gewenste energielabel te komen.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Dit past niet in ons huidig beleid en vereist landelijke wetgeving. Op dit moment is het landelijk beleid dat vanaf 2030 geen E, F en G meer verhuurd mag worden

Thema 2. Inwonersinitiatieven en het betrekken van inwoners en bedrijven

Advies 2.1: Wij adviseren dat voor ieder raadsbesluit in de gemeente Zwolle wordt overwogen wat de impact is op het klimaatbeleid van de gemeente zelf.

Hoe willen we dat bereiken?

- In het sjabloon voor beleidsvoorstellen wordt een kopje geïntegreerd genaamd "Impact Klimaat".
- In dat kopje moeten de volgende vragen beantwoord worden:
 - Wordt Zwolle op een eerlijke manier klimaatneutraal met dit besluit?
 - Houdt dit beleidsvoorstel rekening met verschillende doelgroepen?
- Dit advies in samenhang te bezien met andere adviezen in thema 2 die betrekking hebben op communicatie

Dit vinden we eerlijk omdat het klimaat op deze manier onderdeel uitmaakt van elk besluit.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Het advies past in het huidig gemeentelijk beleid om bij elke relevant raadsbesluit een duurzaamheidsparagraaf op te nemen.

Of de voorgestelde uitwerking in ons beleid past is onduidelijk. De gemeentelijke duurzaamheidsparagraaf legt het accent op de effecten voor het klimaat en niet op de 'eerlijkheid voor huidige of toekomstig inwoners.

Advies 2.2: Wij adviseren een informatiedag te blijven organiseren over duurzaamheidsinitiatieven.

Hoe willen we dat bereiken?

- Met een zo breed mogelijk samengestelde groep om deze activiteit te organiseren, zoals Platform Duurzaam Zwolle
- Met een brede publiciteitscampagne met behulp van verschillende communicatiekanalen.
- Door ook op scholen aandacht te vragen voor dit onderwerp.

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Iedereen kan meedoen aan deze dag
- Hiermee zo volledig mogelijk informatie wordt verspreid over dit onderwerp
- Dit mensen kan enthousiasmeren voor duurzaamheidsinitiatieven.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Het past binnen de visie, maar is nog geen staand beleid. Afgelopen jaar is iets dergelijks georganiseerd op initiatief van de Klimaatburgemeesters met het Platform Duurzaam Zwolle, ondersteund door de gemeente. Toen nog eenmalig. Om dit blijvend te kunnen doen zullen er structurele middelen moeten komen. Het is nu nog geen onderdeel van de subsidierelatie met het Platform Duurzaam Zwolle.

Advies 2.3: Wij adviseren inwoners en bedrijven te stimuleren lid te worden van verenigingen die momenteel binnen Zwolle duurzame energie opwekken, zoals bijvoorbeeld Blauwvinger Energie.

Hoe willen we dat bereiken?

Grootschalige campagne over het gezamenlijk opwekken van lokale duurzame energie gericht op zowel de inwoners als de bedrijven.

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Verkregen winsten vloeien terug naar de inwoners.
- Minder druk op het landelijk energienetwerk.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Het past binnen de visie, maar is nog geen bestaand beleid. Wel wordt dit verkend in samenwerking met Blauwvinger Energie. Voor warmte (aardgasvrij) bestaan deze mogelijkheden ook door te werken met zogenaamde energiegemeenschappen of warmte coöperaties. Mogelijkheden worden verkend in Dieze en Assendorp.

Advies 2.4: wij adviseren, naast een wijkgerichte aanpak ook een gerichte aanpak per doelgroep.

Hoe willen we dat bereiken?

- Het in kaart brengen van doelgroepen die momenteel niet betrokken zijn bij duurzaamheidsinitiatieven.
- In kaart brengen van mensen die een grote rol spelen bij de doelgroep .
- Leer van best practices en behoeftes en speel daarop in om te motiveren.

Dit vinden we eerlijk omdat we inwoners de mogelijkheid geven samen te werken aan een voor hen relevant duurzaamheidsinitiatief met gelijkgestemden (de doelgroep). Een wijkgerichte aanpak is niet voor iedere doelgroep het meest geschikt. Binnen een wijk wonen veel verschillende

doelgroepen, dus bereik je sommige mensen niet of niet goed.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Dit is deels bestaand beleid door de energiearmoede aanpak Warm Thuis en de VVE aanpak te verbinden met de buurt- en wijkinitiatieven. Het past bij de visie om dit verder te intensiveren en uit te breiden. Om dit te kunnen doen moeten extra middelen worden vrijgemaakt.

Advies 2.6: Wij adviseren om alle inwoners, bedrijven en wijkteams actiever te informeren over klimaatneutrale initiatieven.

Hoe willen we dat bereiken?

- De buurthuizen in te zetten om alle inwoners te bereiken voor buurtinitiatieven
- De ondernemersverenigingen in te zetten om alle bedrijven te betrekken bij klimaatneutrale initiatieven
- Wijkteams te informeren over alle burgerinitiatieven zodat zij door kunnen verwijzen.
- Aanwezigheid van een deskundige om mee te denken/doen m.b.t. het initiatief.
- Deze is schakel tussen de buurt en de gemeente, tussen de verschillende initiatieven en tussen de verschillende buurthuizen.
- Communicatie in de vorm van een brief en/of email, naast bestaande huis-aan-huis-bladen

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Het laagdrempelig is.
- Voor iedereen even toegankelijk.
- Onafhankelijk van leefomstandigheden.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Het is deels beleid en past bij de visie om dit verder te intensiveren en uit te breiden. Om dit te kunnen doen zullen extra middelen vrijgemaakt moeten worden.

Thema 3. Biodiversiteit, bodem, water en natuur

Advies 3.1: Wij adviseren om natuur/biodiversiteit meer ruimte te geven in het straatbeeld

Hoe willen we dat bereiken?

- Onderzoek welke kansen er zijn om te vergroenen (bijvoorbeeld inzet van “Struikrovers”), ook bij nieuwbouwplannen.
- Zorg voor draagvlak onder de directe omwonenden.
- Boomspiegels beplanten met inheemse biologische planten, drijvende tuintjes, biodiversiteit in bermen bevorderen, parkeerplaatsen vergroenen.
- Mogelijkheden creëren voor buurtinitiatieven (inspiratie Zwolle.nl/mijnwijk)
- Verticaal tuinieren (gemeentelijke objecten): maak gebruik van daken en muren en lantaarnpalen voor vergroening, insectenhuisjes, vogelhuisjes. Denk bij groene daken niet alleen aan sedum, maar ook aan beplanting die vogels/insecten aantrekt en zo biodiversiteit bevordert.
- Verticaal tuinieren (particulieren): stimuleer (bv met subsidies) het vergroenen van daken en muren en schuttingen.
- Vergroenen van tuinen: stimuleer het vergroenen van tuinen (minder terrastegels).
- Afval: het inleveren van afval voor de bewoners moet meer toegankelijk en goedkoper zijn. Afval op straat gaat zwerven en leidt tot bodem- en watervervuiling.

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Biodiversiteit/natuur heeft zelf geen stem/rechtspersoon, dus moeten we deze beschermen
- Biodiversiteit/natuur vergroot de leefbaarheid van de wijk
- We willen voorkomen dat biodiversiteit/natuur achteruitgaat met mogelijk gevolgen voor het klimaat en leefbaarheid
- Bewoners worden betrokken bij maatregelen die betrekking hebben op de functionaliteit van hun eigen wijk (bijvoorbeeld het vervangen van parkeerplaats voor groenvoorziening)
- Gemeente kan bevolking hierin stimuleren en heeft een duidelijke voorbeeldfunctie te vervullen.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Past in de bestaande visie die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld, op lantaarnpaaltjes na vanwege de veiligheid.

Advies 3.2: Wij adviseren meer aandacht te geven aan biodiversiteit en natuur, en de bewoners daarbij te betrekken.

Hoe willen we dat bereiken?

- Educatie te bieden in het onderwijs van jong tot oud, inclusief opvang voor- en na schooltijd; een vak toevoegen, meer naar buiten gaan (buiten lessen), gastlessen faciliteren. Hierdoor bereik je ook ouders.
- Gemeente kan een vakkenpakket aanbieden
- Tiktok/social media reclames om jongeren te bereiken
- Buurthuizen faciliteren om zo lokaal mogelijk gesprekken te stimuleren
- Informeren van bewoners over de gevolgen van klimaatverandering in eigen buurt

Dit vinden we eerlijk omdat iedereen kan profiteren van de uitbreiding van biodiversiteit en natuur

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Past in de bestaande visie die de gemeente heeft vastgesteld.

Advies 3.3: Wij adviseren om lokaal en circulair boeren te stimuleren, en om burgers meer te betrekken bij de voedselketen.

Hoe willen we dat bereiken?

- Enkel agrarische partijen (boeren/veevoerproducenten/kunstmestproducenten) toestaan die bijdragen aan meer lokale en kortere voedselketens.
- Stimuleer Herenboeren concepten waarbij burgers actief betrokken worden bij de landbouw.
- Het kopen en verkopen van lokale producten stimuleren.
- Subsidie voor circulaire landbouw.
- Subsidie voor het anders inrichten van weilanden (bomen in weiland, kikkerpoel en verschillende soorten beplanting).
- Focus meer op duurzame landbouw door structureel gebruik van chemische middelen te beperken.
- Het stimuleren van precisielandbouw. Bijvoorbeeld alleen te bestrijden waar en wanneer het nodig is, alleen mesten waar en wanneer het nodig is.

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Mensen dichterbij de voedselketen brengen belangrijk is voor bewustwording.
- Biodiversiteit willen bevorderen voor de gezondheid van mens en dier.
- We overmatig gebruik van gewasbeschermingsmiddelen willen voorkomen, omdat dit de natuur aantast en ook schadelijk voor de mensheid kan zijn.
- We meer circulaire landbouw en kortere ketens (minder export, meer lokaal) willen.
- We boeren in staat willen stellen om rendabel hun bedrijf te runnen.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Past binnen het nieuwe groenbeleid, aantal aspecten hierboven genoemd zijn vooral in provinciaal beleid benoemd.

Thema 4. Circulaire economie – consumentengedrag

Advies 4.1.1: Wij adviseren de gemeente om duurzame winkels en initiatieven actief te stimuleren

Hoe willen we dat bereiken?

- Meer subsidies voor duurzame winkels en initiatieven (uitleenpunten, repair cafés) zodat ze op bereikbare, centrale locaties in de stad kunnen komen.
- Website of tijdschrift met daarin overzichtelijk alle voorzieningen met openingstijden die Zwolle heeft. Daarnaast interviews met bvb Rova, de 'gewone burger'.
- Met tijdschrift (geadresseerd) bereik je veel mensen. In dit tijdschrift kun je mensen laten gaan naar websites of social media (TikTok, Insta, Facebook). Let er op dat het beschikbaar is voor mensen in andere talen.
- Transparantie over wat er gebeurt met de spullen nadat je hebt ze ingeleverd.
- Door locaties zo in te richten dat je spullen kunt kopen, maar dat je ook persoonlijk geholpen en geïnspireerd wordt. Bijvoorbeeld over circulariteit (wat je kunt maken van afval), regelingen en voorzieningen. Vooral ook koffiehokjes voor het sociale contact.

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Het is toegankelijk is voor iedereen (met de fiets), ongeacht waar je woont, dus goede bereikbaarheid.
- Het is voor meer mensen betaalbaar.
- Het voorkomt leegstand (met panden subsidiëren).
- Een (online) tijdschrift of website is bereikbaar voor velen.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Punt 1: Het past binnen het beleid alleen zonder de subsidies. We gaan onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om winkels op Alocaties te vestigen.

Punt 2: Het idee omarmen we er is al een platform namelijk Duurzaam Zwolle, we kunnen dit beter benutten en gaan na of dit mogelijk is.

Punt 3: We willen meer communiceren via de Swollenaer in plaats van iets nieuws creëren omdat dit geld kost en het verspreiden ervan ook met beperkingen komt. We benutten graag bestaande platforms.

Punt 4: Dit moeten de gemeente veel meer doen. We benutten de bovenstaande benoemde platforms en de ROVA app om na te gaan hoe dit onderwerp via de platforms kunnen communiceren.

Advies 4.1.2: Wij adviseren de gemeente om consuminder-gedrag actief te bevorderen.

Hoe willen we dat bereiken?

- Door extra aandacht te geven aan de doelgroep schoolgaande kinderen
- Een serieuze game laten ontwikkelen, bijv. met lesprogramma, waarin consuminderen een sport wordt en iets oplevert. Daarnaast in dezelfde app informatie over consuminderen, zodat mensen bewust worden van wat consuminderen is en hoe ze zelf er in mee kunnen werken. Ook is het belangrijk om de nadelen van Fast Fashion en voordelen van duur(zaamheid)koop uit te leggen.

- De gemeente moet het goede voorbeeld geven: kopjes in het gemeentehuis van de kringloop, eigen 'afgeschreven' spullen naar de kringloop brengen.
- De gemeente moet bedrijven stimuleren om te consuminderen: minder goodiebags en andere fysieke reclame-uitingen, geen wegwerpmaterialen (bekertjes, notitieblokje met pennen).
- Door te werken aan het verbeteren van het imago 'tweedehands' door in te zetten op centrale (of te bereiken met auto of makkelijk te bereiken met bus), frisse, moderne, uitnodigende locaties (in het centrum, ijsselhallen, oude V&D, diverse wijken)
- Door circulariteit te stimuleren onder alle lagen van de bevolking. Vooral diegenen die nog geen interesse hebben hierin. Dat het een gewoonte wordt.
- Door ouderen repareren en techniek te laten leren aan jongeren. Bijvoorbeeld met een repaircafé in school.
- Kinderen leren om duurzame keuzes te maken.
- Beloningssysteem invoeren bij het inleveren van goederen; stempelkaart/shoptegoed.

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Met de app informeer je de burger en dwing je daarmee niks af, vrije keuzes
- Gelijkheid, gemeente en bedrijven zijn net zo goed burgers. Verantwoordelijkheid.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Punt 1: Dit doen we al, elke basisschool gaat al een keer naar de ROVA om hier te leren over de afval/grondstoffen verwerking daarnaast hebben wij de afdeling Natuur en Milieu Educatie die educatieve activiteiten aanbiedt aan scholen.

Punt 2: Dit past niet binnen het huidige beleid en budget.

Punt 3: Dit doet de gemeente al.

Punt 4: Dit past niet binnen huidig beleid, we kunnen dit doen voor ons zelf als gemeente Zwolle maar kunnen de bedrijven hier niets in opdragen.

Punt 5: Dit past binnen ons beleid en we zijn hier mee bezig. In de visie Circulaire Economie is er een lijn opgenomen om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn, we nemen dit hierin op.

Punt 6:

Punt 7: Dit is niet een knop waar wij aan kunnen draaien, we adviseren om deze vraag te beleggen bij een Repair café om na te gaan of dit mogelijk is.

Punt 8: Zie opmerking hiervoor over de scholen.

Punt 9: Een soort gelijke initiatief is in het verleden opgezet echter is dit niet geslaagd. Op dit moment past dit niet in het beleid.

Advies 4.2: Wij adviseren inwoners van Zwolle beter te informeren over de mogelijkheden van afvalscheiding, hergebruik en reparatie.

Hoe willen we dat bereiken?

- Ontwikkel een communicatiestrategie waarbij sociale media, bestaande geschreven media e.d. worden ingezet om informatie, interviews met verhalen van burgers en instanties, ontwikkelingen omtrent regelingen en voorzieningen onder de aandacht te brengen.
- Social media inzetten d.m.v. burgers en influencers. Bijvoorbeeld met Zwollenaren die naar kringloop of repaircafé gaan. Of dat zij zich afvragen in welke afvalbak de chipszak moet. Dit kan door reclame (betaald door gemeente) of via accounts van BN-ers. Kort en met humor.
- Reclame maken op populaire plekken; stationshal, PEC Zwolle, snelwegreclame, stand op de markt.

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Wij vinden het eerlijk om in te zetten op publieke locaties zodat de informatie toegankelijk is voor iedereen.
- Wij vinden het eerlijk om bewustwording te vergroten en hiermee een bredere doelgroep te bereiken.
- Wij vinden het eerlijk om A-locaties te gebruiken voor bijvoorbeeld de kringloop om de bereikbaarheid en de toegankelijkheid te vergroten en de leegloop tegen te gaan in de winkelstraat.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Punt 1: Dit past binnen het beleid van het GGP 2025-2030. We gaan na hoe we dit kunnen onderbrengen.

Punt 2: Dit past in het bovenstaande.

Punt 3: Dit past in het bovenstaande.

Thema 5. Circulaire economie – gemeente, bedrijven en maatschappelijke organisaties

Advies 5.1.1: Wij adviseren de mogelijkheden te verruimen voor bedrijven om afval en grondstoffen uit te wisselen

Hoe willen we dat bereiken?

- Het instellen van speciale zones waar de regelgeving meer ruimte biedt om afval en grondstoffen uit te wisselen. Kijk bij gemeente Deventer naar een vergelijkbaar initiatief
- Door bedrijven voordeel te geven bij hergebruik restproducten
- Bedrijven die bijdragen aan het uitwisselen van afval en grondstoffen voorrang of voordeel te geven bij kaveluitgifte
- Door een derde partij (bijvoorbeeld Rova of een gespecialiseerd bureau) in te schakelen om vraag en aanbod bij elkaar te brengen

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Omdat zij minder milieubelasting veroorzaken en dat draagt op langere termijn bij aan het klimaat en minder kosten voor de maatschappij
- Bedrijven hebben (al) te maken met veel regelgeving, moet daar (dan) nog meer bijkomen (van overheidswege)
- Er eerder bewustwording op de circulaire transitie ontstaat

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Punt 1: We weten niet of het mogelijk is om een speciale zone te creëren. We hebben in ons beleid opgenomen om na te gaan hoe we op bedrijventerreinen kunnen handelen/ruilen in grondstoffen/afvalstromen. We horen ook graag over welk initiatief van Deventer dit gaat.

Punt 2: Dit past niet bij ons beleid, dit moet via het landelijke gaan vanwege onze juridische rol + wet en regelgeving.

Punt 3: We weten niet of dit mogelijk is en het past binnen de regelgeving, dit is erg specifiek. In onze visie is opgenomen om na te gaan hoe we Circulair tenzij kunnen inrichten, dit kunnen we meenemen als onderzoek punt.

Punt 4: Zwolle heeft de www.waarde-ring.nl.

Advies 5.1.2: Wij adviseren de gemeente om bedrijven en organisaties te (laten) beoordelen op circulair gedrag, best practices onder de aandacht te brengen en deze te belonen

Hoe willen we dat bereiken?

- Jaarlijks circulariteitsprijs met meerdere categorieën: bv meest vernieuwende idee, beste prestatie op energie/ circulariteit
- Diverse categorieën (verenigingen, klein bedrijf, groot bedrijf etc.)
- Publiceren van “duurzaamheidstopper van Zwolle” of iets dergelijks

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Iedere organisatie kan meedoen (mits goed georganiseerd) en publicatie stimuleert andere organisaties om dit goede voorbeeld te volgen (dus veel resultaat met beperkte middelen)
- Een groen/circulair bedrijf de maatschappelijke kosten verlaagt.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Advies 5.2.1: Wij adviseren dat er duidelijke voorwaarden en eisen worden gesteld aan nieuw te bouwen of te verbouwen / renoveren panden, zodat deze circulair en duurzaam worden gebouwd. Dit geldt zowel voor het bouwproces als het pand.

Hoe willen we dat bereiken?

- De gemeente geeft geen vergunningen aan bedrijven die geen rekening houden met de voorwaarden en eisen over circulariteit en duurzaamheid (bijvoorbeeld met aandacht voor lokale bedrijven) bij het aanbesteden van hun opdrachten.
- Door in samenwerking met de provincie meer eigenaarschap te nemen over het verduurzamingsproces van het bestaande bedrijfspand richting rijksoverheid.

Dit vinden we eerlijk omdat:

- We een verplichting hebben richting huidige en toekomstige generaties en het belangrijk is dat het wordt bevorderd dat er minder CO2 uitstoot en verplaatsingen tijdens het bouwen is en de lokale economie wordt gestimuleerd.
- Het niet wordt overgelaten aan individuele bedrijven..

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Dit past binnen visie Zwolle Circulair en de Zwolse Aanpak Circulair Bouwen, al focust dat vooral op woningbouw, maar dit is ook toepasbaar op bedrijfspanden.

Zwolle heeft beleid vastgesteld waarin HNN wordt gehanteerd als uitgangspunt, waarin relatief heldere voorwaarden en eisen worden gesteld, maar tegelijkertijd is de rijksoverheid bezig om bovenwettelijke eisen te verbieden (mogen alleen ambities zijn).

Advies 5.3.2b: Wij adviseren de Gemeente om waterbesparende maatregelen in nieuwbouw verplicht te stellen.

Hoe willen we dat bereiken?

De Gemeente kan bij vergunningverlening voorwaarden meegeven over waterbesparende maatregelen zoals:

- Infiltratiesystemen om regenwater op te vangen zodat het water langzaam in de bodem wordt opgenomen
- Opvang en toepassing van hemelwater ter besparing van drinkwater

- Hergebruik van drinkwater/kraanwater voor bijvoorbeeld toilet en wasmachine
- Gebruik van waterbesparende apparatuur
- Door dit toe te passen in woningen, bedrijfspanden en/of kantoren

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Schoon drinkwater steeds schaarser wordt, hier moeten we dus zuinig op zijn
- Mogelijkheden om waterbesparende maatregelen zijn het eenvoudigst en meest kosteneffectief om in nieuwbouw mee te nemen
- Er minder water hoeft te worden afgevoerd en gezuiverd

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Thema 6. Duurzame mobiliteit

Advies 6.1: Wij adviseren om het OV te verbeteren en zo goed mogelijk op alle wijken aan te laten sluiten zodat er zo min mogelijk auto's in de binnenstad hoeven te komen.

Hoe willen we dat bereiken?

- Een aparte buslijn die alleen door de wijken rijdt om deze te verbinden en in elke wijk bij één kern halte stopt met overstapmogelijkheden.
- Betere faciliteiten rond de bushaltes (fiets parkeerplekken, deelfietsen, bushokje).
- Werkgevers het OV laten stimuleren (deelfietsen op kantoor + station/NS business card).
- De kosten van een buskaartje tot binnen de stadsgrenzen beperken tot €2,00 ongeacht de afstand.
- De gemeente Zwolle stelt een OV-visie op waarin de eerdergenoemde punten een plek krijgen, en denkt proactief mee in het OV-beleid van de provincie.

Dit vinden we eerlijk omdat dit het OV aantrekkelijk, bereikbaar en betaalbaar maakt voor alle doelgroepen. Het gebruik van het OV bijdraagt aan een klimaatneutraal Zwolle en we het belangrijk vinden dat alle inwoners van Zwolle een veilige en gezonde fysieke leefomgeving hebben.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Op dit moment is er geen gemeentelijke visie op het Openbare vervoer. Binnen het programma Mobiliteit dat nu wordt opgesteld is opgenomen dat we in 2025 een OV-visie gaan opstellen. De genoemde adviezen worden hierin meegenomen.

Advies 6.2: Wij adviseren het fietsgebruik in HEEL Zwolle te stimuleren binnen alle lagen van de bevolking

Hoe willen we dat bereiken?

Investeren in infrastructuur en voorzieningen zodat fietsen wordt bevorderd en autogebruik ontmoedigd.

Bijvoorbeeld door:

Fietsvoorzieningen:

- Parkeerruimte voor fietsers uitbreiden.
- Deelfietsen aan de rand van de stad voor bezoekers van buiten Zwolle.

Verbetering infrastructuur:

- Infrastructuur zodanig aanleggen dat fietsroutes korter, veiliger en aantrekkelijker zijn dan autoroutes.
- Beter onderhoud van de fietspaden.

Dit vinden we eerlijk omdat:

Het grote maatschappelijke voordelen heeft wanneer mensen meer bewegen (zorgkosten en klimaat). Mensen die veel fietsen worden beloond.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Dit advies past binnen de doelstellingen uit het Actieplan Zwolle Wereldfietsstad. Een deel van deze maatregelen wordt al uitgevoerd in het kader van de uitvoeringsagenda. Deze worden onder andere gerealiseerd binnen de diverse gebiedsontwikkelingen. Voor de overige genoemde oplossingsrichtingen is (veel) extra geld nodig, dat op dit moment niet beschikbaar is.

Thema 7. Elektriciteitsnetwerk en de opslag van energie

Advies 7.1: Wij adviseren dat de gemeente inzet op onderzoek naar lokale en kleinschalige mogelijkheden voor opslag en uitwisseling van energie.

Hoe willen we dat bereiken?

- Geef opdracht om onderzoek te doen naar oplossingen voor lokale en kleinschalige opslagmogelijkheden.
- Zorg dat uitbreiding/aanpassing van het elektriciteitsnetwerk maximaal 4 maanden duurt.
- Bevorder het delen van duurzaam opgewekte energie.
- Stimuleer woningcorporaties en particuliere verhuurders van bestaande woningen te investeren in duurzame energie.

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Er soms meer duurzame energie wordt opgewekt dan er wordt gebruikt.
- Door lokale opslag en verdeling over de tijd, wordt het openbare net meer ontlast.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Dit advies past in ons huidige beleid

De voorgestelde uitwerking is ook grotendeels bestaande uitvoering. De uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk door Enexis en Tennet kost naar verwachting 10 jaar en geen vier maanden.

Kansrijkheid opslag en uitwisseling: past binnen visie en aanpak waar we al als gemeente mee bezig zijn, mogelijkheden die we hebben zijn wel begrensd (qua personele capaciteit en middelen). Er lopen al diverse processen;

-Uitbreiding in 4 maanden is ongeacht of het over LS (trafo plaatsen of kabels vervangen/leggen), MS (bijv middenspanningsstation) of HS (bouw nieuw station, zoals nu bij de Hessenweg) niet realistisch binnen huidige wet en regelgeving. Gemeente zet in op proactieve werkwijze. LS aanpak kan qua planning en slim programmeren en vooruitplannen in 6 – 9 maanden worden gedaan. De MS en HS aanpak zijn eerder 2 – 7 jaar;

-Past in onze visie, technisch en juridisch complexe materie waar we oa samen met Zwolse energie- coöperaties en SEH Zwolle Noord al aandacht voor hebben;

-Focus ligt op verminderen energiegebruik, waarbij meekoppelkansen (dak isoleren, zonnepanelen erop etc.) onder de aandacht worden gebracht. Beëindiging saldering (verwachting) en beperkingen om grootschalig te kunnen invoeden op het net vanwege netcongestie zetten een rem om verdere groei. Smart grid oplossingen kan hierbij helpen, echter biedt de markt nog geen standaardoplossing en is maatwerk nodig (arbeidsintensief).

Advies 7.2.1: Wij adviseren het slimmer gebruiken van openbare verlichting

Hoe willen we dat bereiken?

- Bewegingssensor in straatverlichting.
- Maak een lichtkaart (vergelijkbaar met de 'heat map') van de stad om te kijken waar energie bespaard kan worden.
- Stimuleer bedrijven om 's nachts minimaal te verlichten.

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Dit zorgt voor minder lichtvervuiling in de gemeente.
- Het zorgt voor minder gebruik van gemeentelijke energie.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Daar waar haalbaar past de vermoedelijk achterliggende gedachte (zoveel min mogelijk stroom verbruiken) in bestaand beleid, dat is het beleid en doen we alles binnen het redelijke aan. Dit geldt tevens voor het zo klimaat neutraal mogelijk beheren van het areaal. Binnen het principe van redelijkheid en billijkheid, mede gelet op ook de maatschappelijke functie van de openbare verlichting. Een jaar kent 365x24 uur = 8.760 uur, daarvan verzorgt ongeveer 4.200 uur van de tijd de openbare verlichting de veiligheidsbeleving van onze inwoners, beïnvloedt het de verkeersveiligheid, heeft het effect op de orde en handhaving, bepaalt het hoe "we allen" Zwolle beleven en al zo meer.

Advies 7.2.2: Wij adviseren regelgeving om slimmer gebruik van energie en verlichting door horeca en retail te stimuleren. Denk aan: heaters, lichtreclame, airco, heteluchtgordijnen, etc.

Hoe willen we dat bereiken?

- Met precariorechten (gemeentelijke belasting) het gebruik van lichtreclames beïnvloeden.
- Met voorwaarden voor het verlenen van vergunningen.

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Een gelijk speelveld voor de Zwolse bedrijven ontstaat.
- Energie en mogelijk kosten worden bespaard.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

De afgelopen jaren hebben horeca en retail al grote stappen gemaakt met het verminderen van het energieverbruik. Winkels sluiten bijvoorbeeld vaker hun deuren. Met de horeca zijn afspraken gemaakt met het stoppen van het gebruik van terras verwarmers. Dit wordt al uitgevoerd.

Precario kan alleen worden geheven als er gebruik wordt gemaakt van publieke ruimte. Dit geldt niet bij winkels.

Uitdaging voor het verduurzamen van horeca en retail zit in het feit dat de huurder en eigenaar verschillende partijen zijn. Eigenaar is degene die verduurzamingsmaatregelen moet nemen.

Thema 8. Wenselijkheid doel om in Zwolle in 2040 klimaatneutraal te zijn

Advies 8.1: Wij adviseren de gemeente Zwolle om zoveel mogelijk duurzame energie op te wekken.

Hoe willen we dat bereiken?

Door te onderzoeken wat het potentieel is in Zwolle en dat wanneer een andere keuze gemaakt wordt, hiervoor de argumenten worden opgesteld.

Dit vinden we eerlijk omdat optimaal gebruik van de ruimte om zelf energie op te wekken gewogen wordt met andere maatschappelijke belangen. We vinden het belangrijk dat het goed onderzocht wordt en dat bij het kiezen van een andere functie dit goed onderbouwd wordt.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Als gemeente is in 2017 al in beeld gebracht waar grootschalige energieopwekking in Zwolle mogelijk is. Onderzoek is gedaan naar windenergie, zonne-energie (grootschalig), energie op oppervlaktewater (elektrische opwek in stromend water) en geothermie (duurzame warmte).

Tussentijds heeft de provincie sinds 2023 meer de ruimtelijke regie naar zich toegetrokken door zonneparken (> 3 ha) op landbouwgrond en in natuurgebieden te verbieden. Dit besluit heeft direct invloed op wat er tav zon op land in Zwolle kan.

Ook het windbeleid is recent door de provincie aangepast. In 2023/2024 is een Omgevingseffect Rapportage (OER) uitgevoerd - die als onderbouwing is gebruikt voor een actualisatie van de Omgevingsverordening Overijssel. Ook het grondgebied van Zwolle is hierin meegenomen. Op basis daarvan is in theorie te zien waar in Zwolle er 1 of meerdere windturbineopstellingen mogelijk zijn. Om wildgroei te voorkomen en als gemeente regie op de opgave in het landelijk gebied te houden, heeft Zwolle iom omliggende gemeenten in het noordelijk deel van Zwolle programmeringsafspraken met de provincie gemaakt. Naast de 3 turbines in Tolhuislanden, komt Haerst (max 2 turbines) en Hessenpoort (max 1) in beeld. Mede gezien de toenemende afstanden waarmee vanuit geluid, slagschaduw en veiligheid rekening moet worden gehouden, zijn er nog meer zeer beperkt andere locaties in Zwolle over als het gaat om duurzame stroomopwek.

Als het gaat om duurzame warmte wordt volop ingezet om de aanwezige bronnen te onderzoeken en te benutten (denk aan bodemenergie via gesloten bodemlussen, WKO's, het onderzoek naar een geothermiebron, de inzet van aquathermie en restwarmte en onderzoek naar groen gas en waterstof via electrolyse). Het advies past in de huidige aanpak en bestaande inzichten.

Advies 8.2.2: Wij adviseren de gemeente Zwolle om de 2040 doelstelling vast te houden en ambitie te tonen, mits de gemeente verzekert dat dit niet ten koste gaat van het welzijn van de inwoners.

Hoe willen we dat bereiken?

- Beleid verankeren zodat dit over de bestuurs periodes heen intact blijft.
- Kansen pakken om de landelijke richtlijnen te overstijgen.
- Leren van anderen (landelijk, provinciaal, gemeentelijk).
- Als gemeente controle houden op het proces om het gestelde einddoel te bereiken.

Dit vinden we eerlijk omdat het welzijn van alle inwoners van Zwolle het belangrijkste is. Echter, daar waar mogelijkheden ontstaan moet de gemeente deze ook benutten ten behoeve van klimaatneutraliteit (en daarmee ook leefbaarheid van Zwolle).

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

De ambitie klimaatneutraal 2040 is geformuleerd in het coalitieakkoord, echter de 'mits' daarachter is niet als zodanig geformuleerd. Binnen het ontwikkelen van beleid en uitvoering is zeer nadrukkelijk oog voor de effecten van de energietransitie voor de inwoners. Omdat de effecten voor elk woning en voor elk huishouden anders uitvallen kan echter niet met iedereen de effecten op hun welzijn besproken worden.

Het is overigens onmogelijk om een jaartal klimaatneutraal te bepalen indien dat jaartal afhankelijk gemaakt wordt van het brede welzijn van inwoners gedurende die periode. Aanpassing is mogelijk in de PPN 2026 danwel een nieuw coalitieakkoord na de volgende verkiezingen.

Thema 9. Verduurzaming bedrijven en bedrijventerreinen

Advies 9.1: Wij adviseren dat de gemeente zorgt voor collectiviteit op bedrijventerreinen voor de afstemming van de energievraag en aanbod.

Hoe willen we dat bereiken?

- Zorg voor samenwerkingsverbanden en meer overleg tussen bedrijven. Maak het aantrekkelijk voor bedrijven per bedrijventerrein om onderling afspraken te maken over energiegebruik. Delen van informatie (via Energieloket en Enexis).
- De gemeente moet een proactieve houding aannemen en vertrouwen opbouwen met de bedrijven door het faciliteren van een basisdienstverlening.
- Door te investeren in de ontwikkeling van energiehubs. Dit zijn systemen voor afstemming van energie op een bedrijventerrein. Hierover informatie verstrekken en faciliteren van afspraken over teruglevering.

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Door grote en kleine bedrijven samen te brengen kunnen ze elkaar motiveren en inspireren en gezamenlijke initiatieven nemen.
- Door afspraken over teruglevering is er minder last van netcongestie, ook in de rest van de stad.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Dit is gestart binnen de aanpak van de toekomst bestendige bedrijventerreinen van de gemeente Zwolle. Een van de uitgangspunten om de Zwolse bedrijventerreinen toekomstbestendiger te maken is het vergroten/ versterken van de organisatiegraad op de bedrijventerreinen.

Nu de organisatiegraad op de bedrijventerreinen is vergroot wordt met de bedrijventerrein gewerkt aan actuele thema's. Netcongestie en de energietransitie is voor alle bedrijventerreinen hierbij een thema.

Netcongestie maakt het voor bedrijven en gemeente noodzakelijk om samen te werken aan de ontwikkeling van energiehubs op de 4 bedrijventerreinen. De lessen die we nu leren bij de ontwikkeling van de Smart Energy HUB Hessenpoort willen we ook inzetten op de andere bedrijventerreinen als de wetgeving dit toestaat.

Daarnaast willen we ook kijken hoe de dienstverlening rondom het energieloket voor bedrijven en instellingen kan worden uitgebreid. Thema's die we willen toevoegen zijn netcongestie, Smart energy hubs en logistiek laden.

Dit advies bij de aanpak voor de energietransitie op de bedrijventerreinen van Zwolle.

Thema 10. Grootschalige opwek (zonnevelden en/of windmolens)

Advies 10.1 Wij adviseren om te zorgen voor de landschappelijke inpassing van windturbines en zonneparken.

Hoe willen we dit bereiken?

- Gemeente voert onderzoek uit door te kijken naar soortgelijke voorbeelden uit het buitenland.
- Inwoners actief vragen om mee te denken.
- Samenwerken met landschapsarchitecten, biologen en kunstenaars.

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Focus ligt op respect voor het landschap.
- Er wordt geluisterd naar de burgers.
- Je zoekt naar een balans tussen tempo maken met de energietransitie en inwoners serieus nemen.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Grote zonneparken zijn niet meer aan de orde (provincie laat dit niet meer toe). Bij windplannen is het zowel onderdeel van Zwolse toetsingskader als dat van de provincie. Overigens ligt het bevoegd gezag voor windparken (van 5 MW, dus vanaf 1 moderne turbine) bij de provincie. Aandacht voor landschappelijk inpassing en participatie (o.a. lokaal eigenaarschap) is geborgd aangezien er aandacht voor is in zowel lokaal als provinciaal beleid. Aandacht voor landschappelijke inpassing en participatie (o.a. lokaal eigenaarschap) is geborgd aangezien er aandacht voor is in zowel lokaal als provinciaal beleid.

Het advies ligt in lijn met het recent provinciale beleid. Grote zonneparken zijn niet meer aan de orde (provincie laat dit niet meer toe). Bij windplannen is het zowel onderdeel van Zwolse toetsingskader als dat van de provincie. Overigens ligt het bevoegd gezag voor windparken (van 5 MW, dus vanaf 1 moderne turbine) bij de provincie. Aandacht voor landschappelijk inpassing en participatie is geborgd aangezien er aandacht voor is in zowel lokaal als prov beleid.

Advies 10.2: Wij adviseren te zorgen voor transparante communicatie bij plaatsing van zonnevelden en/of windmolens.

Hoe willen we dat bereiken?

- Inwoners actief benaderen en informeren over de voor- en nadelen.
- Inwoners actief betrekken in de beginfase en ervoor zorgen dat hun mening wordt meegewogen voordat besluiten genomen worden.
- Maximaliseer voordelen voor omwonenden, bijvoorbeeld korting op energie.

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Focus ligt op klimaatneutraal worden.

- Er wordt geluisterd naar de burgers.
- Je zoekt naar een balans tussen tempo maken met de energietransitie en inwoners serieus nemen.

Past het advies binnen bestaande visie of richting die de gemeente Zwolle heeft vastgesteld? Zo niet, in welk nieuwe of aangescherpte beleid of visie zou dit advies moeten landen als gemeenteraad en college dit willen?

Dit advies is bestaand beleid zoals beschreven in de Energiegids en wordt ondersteund door de HANZA-aanpak. Het expliciteren van de voordelen van omwonden krijgt een nieuwe impuls bij de aankomende besluitvorming over lokaal eigendom.

De provincie is overigens bevoegd gezag voor de ruimtelijke procedure en het beoordelen welk planinitiatief per gebied kan worden opgepakt.

Bestaand beleid. Wij zijn bekend met de genoemde punten en hebben hier aandacht voor. Nu alleen op Hessenpoort en in Haerst nog programmeringsruimte beschikbaar is voor windinitiatieven, zal de inzet van de gemeente zich vooral richten op het ondersteunen van lokaal gedragen initiatiefgroepen. De provincie is bevoegd gezag voor de ruimtelijke procedure en het beoordelen welk planinitiatief per gebied kan worden opgepakt.

Bijlage 1 Niet aangenomen adviezen inclusief stemverhouding

Advies 2.5: wij adviseren de gemeente elk half jaar huishoudens te informeren over de impact van de raadsbesluiten en de impact daarvan op het klimaat.

Hoe willen we dat bereiken?

- In de vorm van een brief en/of email, naast bestaande huis-aan-huis-bladen
- Het moet zo concreet, eenvoudig en visueel mogelijk verwoord worden (infographic), hierbij adviseren wij het lezerspanel te gebruiken.
- Selecteer de besluiten op meest impactvol, kies er 6.
- Voor de brieven gebruik je gerecycled papier.
- In de brief geeft de gemeente ook 1 tip over hoe je als huishouden duurzaam kan worden.

Dit vinden we eerlijk omdat alle inwoners worden geïnformeerd en op de hoogte gehouden over de impact van de grootste keuzes die gemeente Zwolle maakt.

Stemverhouding: afgewezen met 50% tegen

Advies 6.3: Wij adviseren om vanuit de gemeente, initiatief te nemen om deelauto's in de straat/buurt te organiseren.

Hoe willen we dat bereiken?

- Inventariseer de geïnteresseerden in een deelauto/deelvervoer in Zwolle.
- Organiseer een kennismaking van gelijkgestemden en licht de spelregels van het deelvervoer toe.
- Overhandig de deelnemers een stappenplan voor zelfstandige opvolging en concretisering.
- Check na een aantal weken/maanden bij de deelnemers of de concretisering is gelukt en of ze nog problemen ervaren.

Hier zitten de volgende voordelen aan:

Samen een auto delen zorgt voor:

- Verbinding in de buurt (bestrijdt eenzaamheid en bevordert woonplezier).
- Eigenaarschap over het vervoersmiddel (geen algemene deelscootertjes meer in de sloot).
- Minder auto's voor de deur, dus meer ruimte voor groen (hittestress, regenwater opvang, biodiversiteit, etc.).
- Een verminderde vraag naar de productie van auto's (consuminderen).
- Mogelijkheden tot autogebruik voor mensen die deze kosten alleen niet kunnen dragen, maar het vervoer wel nodig hebben.

Stemverhouding: afgewezen met 45% tegen

Advies 6.4: Wij adviseren om privébezit van gemotoriseerde voertuigen te ontmoedigen.

Hoe willen we dat bereiken?

- Ruimte voor parkeren aan huis voor auto's te beperken.
- Indien mogelijk maximaal 1 parkeervergunning per huishouden.

Dit vinden we eerlijk omdat:

- Dan iedereen dezelfde mogelijkheden heeft. Iemand kan niet profiteren ten koste van de duurzame keuze van een ander.
- Meer beschikbare openbare ruimte voor iedereen.

Stemverhouding: afgewezen met 70% tegen

Advies 8.2.1: Wij adviseren de gemeente Zwolle meer tijd te nemen en om de landelijke richtlijnen te volgen m.b.t. het klimaatneutraal worden zolang deze tot klimaatneutraliteit leiden in 2050.

Hoe willen we dat bereiken?

- Ambitie temperen
- Leren van anderen (landelijk, provinciaal, gemeentelijk).
- Strak regie te houden als gemeente op het proces.

Dit vinden we eerlijk omdat alle inwoners van Zwolle het belangrijkste zijn. Je kan als gemeente Zwolle dit niet alleen oplossen. Je bent afhankelijk van ontwikkelingen en stakeholders zoals Enexis en TenneT en daarnaast ook afhankelijk van de landelijke en provinciale richtlijnen.

Stemverhouding: afgewezen met 69% tegen

Advies 8.2.1A: Wij adviseren de gemeente Zwolle om niet klimaatneutraal te worden, omdat het onduidelijk is wat hiermee bedoeld wordt.

Hoe willen we dat bereiken?

- Ambitie temperen
- Openstaan voor adviezen van wetenschappers die niet in het klimaat verhaal geloven.

Dit vinden we eerlijk omdat niet 100 % zekerheid bestaat dat er een klimaatprobleem is. Anders wordt mogelijk heel veel geld en tijd verspild.

Stemverhouding: afgewezen met 93% tegen

Advies 10.1: Wij adviseren de gemeente mensen meer te verleiden tot het eten van producten met een lagere milieubelasting.

Hoe willen we dat bereiken?

- Door deze keuze makkelijker te maken door het goede voorbeeld te geven in "eigen gelederen" en sportkantines e.d.
- Door het met een positieve sfeer te omarmen door bijvoorbeeld een festival te organiseren en daar bekende Zwollenaren uit te nodigen zoals Jonnie en Thérèse Boer.
- Meenemen van de jeugd bv door lessen op school over gezonde voeding en de milieu-impact van voeding; ook de ouders hierin betrekken.
- Door de lokale boeren meer te betrekken bij de productie en verkoop.
- Reclames maken in de vorm van goedkope vegetarische en veganistische recepten.
- Door kookworkshops te geven waar mensen kennis leren maken met verschillende soorten voedsel (uit andere culturen, vegetarisch, veganistisch), bijvoorbeeld in buurthuizen of bij festivals.

- Eten met een lagere conversiefactor stimuleren (ratio tussen hoeveelheid voedsel nodig voor 1 kg vlees)
- Restmaterialen te gebruiken (denk aan hoorn, wol, leer, vacht en botten), in plaats van nieuw plastic of nieuwe synthetische producten
- Subsidies verlenen aan bedrijven en restaurants die dit gedachtegoed omarmen.
- Aandacht voor informatie en bewustwording over de impact van voeding op het klimaat

Dit vinden we eerlijk omdat:

- We mensen niet dwingen om geen vlees meer te eten, we willen niet oordelen over iemands voedingspatroon.
- We mensen bewust laten worden van voeding met een lagere milieubelasting.
- We dan beter voor onze planeet zorgen zodat de volgende generatie er ook van kan genieten. Kleine bijdrage leveren tot een eerlijkere verdeling van het voedsel mondiaal gezien.

Stemverhouding: afgewezen met 36% tegen

Deel B Procesbeschrijving

Hier volgt een beschrijving van het proces van het burgerberaad naar de volgende onderdelen:

Inleiding

Vraag aan het burgerberaad

Uitgangspunten en gecreëerde randvoorwaarden

Totstandkoming en samenstelling burgerforum

Verdeling achtergrond kenmerken

Deelnemersverloop

Aanpak en opzet burgerforum

Opzet bijeenkomsten

Overzicht van beschikbare informatie en deskundigen

Online omgeving

Beschikbare deskundigen

